

The analysis of Chinese local curriculum upper secondary level for the southern institution region

Pichai Kaewbut¹

Received: 04/05/2020, Revised: 22/12/2020, Accepted: 09/01/2021

Abstract

Curriculum is the important factor for education management, as it involves in the plan to upgrade the education standard systematically and can be the guide line for learners to meet their destination. The objectives of this research article are to analyze the good point and weak point of the local institution curriculum in the southern region. Data is collected from 1) Holding a meeting and discussion of Chinese teachers in the southern region from 28 schools and 2) 55 in-depth interview participants from 10 schools

The research result revealed that the southern curriculum designed for the upper secondary level has compiled systematically and properly in accordance with the curriculum structure. Various activities are designed to enhance the teaching - learning is the outstanding point of this curriculum. The weak points of this curriculum are, all schools in this region in the upper and lower part of the south still not involved in this curriculum compilers. More than that this curriculum should extend to the lower secondary and primary level to reduce the discontinuance of the study, give up the overlap learning content, such as Chinese used to begin at the starting point in every level. This southern curriculum can be adapted to the other education commissions widely to strengthen Chinese in the southern region.

Key words: Chinese curriculum; Upper secondary; Institution; Southern region

¹International College, Surat Thani Campus, Prince of Songkla University

E-mail: shi_yu16@hotmail.com

การวิเคราะห์หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้

พิชัย แก้วบุตร¹

วันรับบทความ: 04/05/2563, วันแก้ไขบทความ: 22/12/2563, วันตอบรับบทความ: 09/01/2564

บทคัดย่อ

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาว่าด้วยเรื่องการวางแผนและการเสนอแนะแนวทางเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังเป็นเข็มทิศในการนำพาผู้เรียนให้ไปถึงจุดหมายปลายทางได้ บทความวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและจุดบกพร่องของหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ โดยเก็บข้อมูลจาก 1) การจัดประชุมและเสวนาครูผู้สอนภาษาจีนในภูมิภาคภาคใต้ จำนวน 28 โรงเรียน และ 2) การลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียน ผู้เข้าร่วมให้การสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 55 คน

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ มีการจัดทำที่เป็นระบบและเป็นมาตรฐานตามโครงสร้างการจัดทำหลักสูตรและมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งเป็นจุดเด่นของหลักสูตร ในส่วนจุดบกพร่องที่ควรปรับปรุงคือ ความร่วมมือในภาพรวมของโรงเรียนในภูมิภาคภาคใต้ควรครอบคลุมทั้งภาคใต้ตอนบนและตอนล่าง อีกทั้งควรขยายหลักสูตรให้ครอบคลุมถึงระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อลดปัญหาความไม่ต่อเนื่องของการเรียน ยกเลิกสาระการเรียนรู้ซ้ำซ้อนที่มีการเริ่มต้นเรียนภาษาจีนใหม่ในทุกช่วงชั้น รวมทั้งส่งเสริมให้หลักสูตรดังกล่าวมีการนำไปประยุกต์ใช้ในสังกัดอื่น ๆ อย่างแพร่หลายเพื่อความเข้มแข็งของภาษาจีนในภูมิภาคภาคใต้

คำสำคัญ: หลักสูตรภาษาจีน; มัธยมศึกษาตอนปลาย; สถานศึกษา; ภูมิภาคภาคใต้

¹วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อีเมล shi_yu16@hotmail.com

บทนำ

หลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ในทุกระดับการศึกษาจะต้องมีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้เกิดผลโดยตรงต่อผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ การพัฒนาแนวความคิดเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามแนวทาง ที่พึงประสงค์ ซึ่งหลักสูตรมีความสำคัญมากต่อทิศทางการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ 1) หลักสูตรเป็นมาตรฐาน ในการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ 2) หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริม ความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 3) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนด แนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ได้รับประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคม 4) หลักสูตรเป็นตัวกำหนดลักษณะและรูปแบบของสังคมในอนาคตและเป็นเครื่องมือชี้วัดความเจริญก้าวหน้า ของประเทศและ 5) หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานตามนโยบาย ของการจัดการศึกษา สรุปโดยสังเขป “หลักสูตร” หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหากิจกรรม และประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (Bua-Sri, 1999)

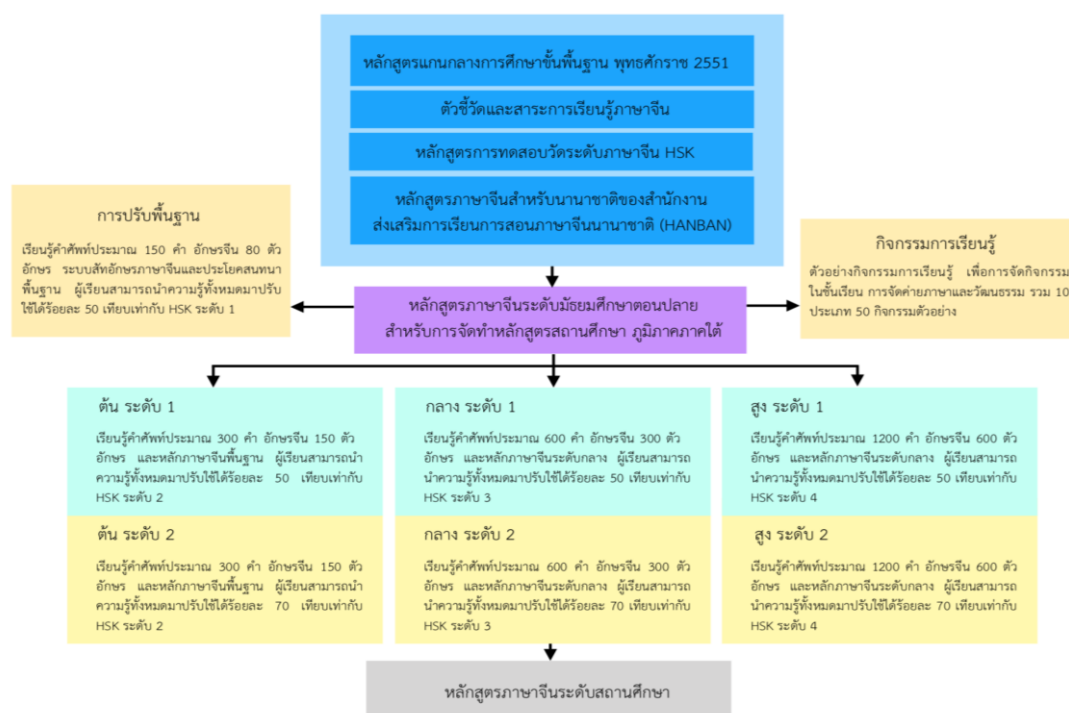
หลักสูตรแกนกลาง (Core curriculum) หรือหลักสูตรแม่บทระดับชาติ หมายถึง หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้กับผู้เรียนระดับใดระดับหนึ่งทั่วประเทศ โดยผู้เรียนทั่วประเทศจะยึดโครงสร้างของหลักสูตรร่วมกัน บรรจุสาระการเรียนรู้ที่เหมือนกันหรือเป็นหลักสูตรที่รวบรวมเนื้อหาความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนเข้าด้วยกันให้มีความสัมพันธ์และผสมผสานกันให้สามารถนำมาใช้ในชีวิตจริงโดยคำนึงถึงความต้องการ ของสังคมเป็นหลัก มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นเข้าใจชีวิตและสังคม (Srisa-ard, 2003) เช่น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรแกนกลางสู่การศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรอุดมศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้เป็นการบังคับไว้เป็นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนพลเมืองผ่านหลักสูตรนี้ เพื่อพัฒนาบุคคลให้ผ่านมาตรฐานขั้นต่ำที่สุดในระดับที่เท่า ๆ กัน

โดยปัจจุบันได้มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาท สำคัญในการเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่นสู่การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอีกทั้งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการขับเคลื่อน และปฏิรูปการศึกษาสู่โรงเรียนและสถานศึกษา (Ministry of Education, 2008) ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนา

คุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา “หลักสูตรท้องถิ่น” จึงมีบทบาทในการตอบสนองความต้องการและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่มีการจัดทำตามหลักสูตรแกนกลาง เพียงแต่มีการปรับเนื้อหาสาระบางส่วนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะท้องถิ่นของตนเอง เช่น หลักสูตรที่สร้างขึ้นมาก็เพื่อกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเป็นหลักสูตรระยะสั้นสำหรับผู้เรียนในท้องถิ่นทุกวัย ทุกระดับอายุ เช่น หลักสูตรการประดิษฐ์จักสานใบตาล เป็นต้น หลักสูตรท้องถิ่นอีกประเภทหนึ่งเป็นหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมหลักสูตรแกนกลางให้มีความสมบูรณ์ขึ้น หลักสูตรประเภทนี้จะใช้ร่วมกับหลักสูตรแกนกลาง โดยอาจจัดเป็นรายวิชาอิสระที่ให้เลือกเรียน (Boonsong, 2008)

หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ จัดทำโดยศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จังหวัดกระบี่ ศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีนโรงเรียนสภาราชีนี 2 จังหวัดตรัง ศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีนโรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล และศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีนโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร่วมกับโรงเรียนสังกัดรัฐบาลในเขตภาคใต้และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี เป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่มีการจัดทำขึ้นโดยยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK และหลักสูตรภาษาจีนสำหรับนานาชาติของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) มีเป้าหมายเพื่อผลิตนักเรียนที่มีความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีนมีความสามารถในการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน ซึ่งจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทยและสามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของภาคใต้ได้อย่างชัดเจนและเป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาปัจจุบันที่มีการนำเอาวงคำศัพท์ หลักภาษา สถานการณ์ต่าง ๆ ในการสื่อสาร และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศจีนจากการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK มาเป็นแกนหลักในการออกแบบหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นหน่วยการเรียนรู้เพิ่มเติมใช้เป็นส่วนเติมเต็มในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในชั้นเรียน นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบกิจกรรมเสริม เช่น กิจกรรมชุมนุม ค่ายภาษา และวัฒนธรรมและกิจกรรมพิเศษขนาดใหญ่ ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรภาษาจีนระดับสถานศึกษาหรือนำไปปรับใช้ตามบริบทของโรงเรียนหรือสภาพจริงของชั้นเรียน โดยสามารถแบ่งได้ตามประเภทดังนี้ กิจกรรมด้าน 1) การบริการและการท่องเที่ยว 2) วัฒนธรรม 3) ทักษะภาษา

4) อาหารและสุขภาพ 5) เศรษฐกิจพอเพียง 6) สิ่งแวดล้อม 7) ค่านิยม 12 ประการ 8) การค้าและธุรกิจ 9) ภาษาจีนในชีวิตประจำวัน และ 10) เทคโนโลยี (Kaewbut, 2020) ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างการจัดทำหลักสูตรภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้

เนื้อหาของหลักสูตรภาษาจีนภาคใต้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับชั้นคือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 และแบ่งเนื้อหาด้านภาษาจีนออกเป็น ภาษาจีนระดับต้น ระดับกลางและระดับสูง ซึ่งในแต่ละระดับแบ่งย่อยออกเป็นระดับ 1 และระดับ 2 สำหรับผู้เรียนที่เพิ่งเริ่มต้นเรียนภาษาจีนหลักสูตรยังได้บรรจุเนื้อหาสำหรับการปรับพื้นฐานซึ่งสามารถนำเนื้อหามาปรับใช้เตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อนเปิดภาคเรียนสำหรับนักเรียนแผนภาษาจีนหรือใช้เป็นเนื้อหาสำหรับการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเพิ่มเติม และจัดทำตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือการจัดกิจกรรมค่ายภาษาและวัฒนธรรม ครูผู้สอนสามารถเพิ่มเติมหรือเลือกใช้ได้ตามเหมาะสม นอกจากนี้ โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรภาษาจีนภาคใต้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ เป็นแบบ

แม่บทในการประยุกต์ใช้เป็นหลักสูตรสถานศึกษานั้นสามารถเลือกใช้เนื้อหาได้อย่างอิสระตามสภาพของโรงเรียน ระดับของผู้เรียนและโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนของโรงเรียน

การประเมินผลของหลักสูตรภาษาจีนภาคใต้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ใช้การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นเกณฑ์การประเมินหลัก ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จะต้องผ่านการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จะต้องผ่านการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 2 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องผ่านการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 3 หรือในกรณีที่โรงเรียนมีการสอนภาษาจีนอย่างเข้มข้นสามารถกำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้เทียบเท่า HSK ระดับ 4 ซึ่งโรงเรียนที่นำหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ ไปปรับใช้สามารถกำหนดการวัดผลและประเมินผลสูงสุดให้เหมาะสมกับสภาพจริงของโรงเรียนของตนแต่ผลการประเมินของผู้เรียนหลังจบหลักสูตรจะต้องไม่ต่ำกว่าการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 2

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและจุดบกพร่องของหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีด้านการจัดทำหลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนโดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK และหลักสูตรภาษาจีนสำหรับนานาชาติ โดยสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) เป็นต้น

2. จัดประชุมและลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนภาษาจีนและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมกันจัดทำหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ จำนวนรวม 5 ครั้ง ระหว่างเดือนกันยายน 2559 – กรกฎาคม 2562 ประกอบด้วย

1) การเสวนาวิชาการเรื่องสภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย ระหว่างวันที่ 2 - 4 กันยายน 2559

- 2) การประชุมครูผู้สอนภาษาจีนภูมิภาคภาคใต้ ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 25 - 27 มิถุนายน 2560
- 3) การประชุมผู้แทนจากศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนและผู้ทรงคุณวุฒิ ระหว่างวันที่ 7 - 10 พฤศจิกายน 2560
- 4) การประชุมครูผู้สอนภาษาจีนภูมิภาคภาคใต้ ครั้งที่ 2 วันที่ 15 มกราคม 2561
- 5) การลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 20 มิถุนายน - 27 กรกฎาคม 2562
3. การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเนื้อหาในการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1) สภาพทั่วไปของสถานศึกษา 2) หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และสาระการเรียนรู้วิชาภาษาจีน 3) การใช้หลักสูตรของสถานศึกษา 4) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนของสถานศึกษา 5) แนวทางการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนระดับสถานศึกษาเพื่อขยายผลต่อการจัดทำ หลักสูตรภาษาจีนระดับภูมิภาค และ 6) ข้อคิดเห็นอื่น ๆ กับครูผู้สอนภาษาจีนและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 55 คน ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนผู้สัมภาษณ์เชิงลึกแยกตามประเภท

ผู้ให้ข้อมูล	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม (คน)
	กลาง		ใหญ่			ใหญ่พิเศษ					
1. ครูผู้สอนภาษาจีน	3	2	2	1	2	2	4	1	2	3	22
2. หัวหน้าศูนย์เครือข่ายส่งเสริม การเรียนการสอนภาษาจีน	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	3
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
4. รองผู้อำนวยการโรงเรียนฯ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
5. ผู้อำนวยการโรงเรียน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
รวม	6	5	6	4	5	6	7	4	5	7	55

4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลจากการประชุมและเสวนาครูผู้สอนภาษาจีนภูมิภาคภาคใต้ และผลการสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ และนำเสนอในรูปแบบของการเขียนบรรยาย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียน คัดเลือกด้วยวิธีเจาะจงเฉพาะโดยคัดเลือกจากขนาดต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เข้าร่วมยกย่องหลักสูตรและเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้โครงการดูแลของศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จังหวัดกระบี่ โรงเรียนสภาราชินี 2 จังหวัดตรัง โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล และโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 โรงเรียน จำนวน 55 คน ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนภาษาจีน หมายถึง ข้าราชการครูภาษาจีนที่มีประสบการณ์สอนไม่ต่ำกว่า 2 ปีและ/หรือ ได้รับการประเมินผ่านการเป็นครูผู้ช่วยแล้ว

2. หัวหน้าศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน หมายถึง ข้าราชการครูภาษาจีนที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นผู้ดูแลศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอน ภาษาจีนและโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการเปิดสอนภาษาจีนในพื้นที่ บริการของตน

3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งจาก สถานศึกษาให้เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศของสถานศึกษา หรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา ตะวันออกที่มีหน้าที่ดูแลภาษาจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และกลุ่มภาษาอาเซียน ซึ่งอาจมีการแยกเป็นกลุ่มสาระ เพิ่มเติมนอกเหนือจากกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศทั่วไปตามนโยบายของโรงเรียนนั้น ๆ

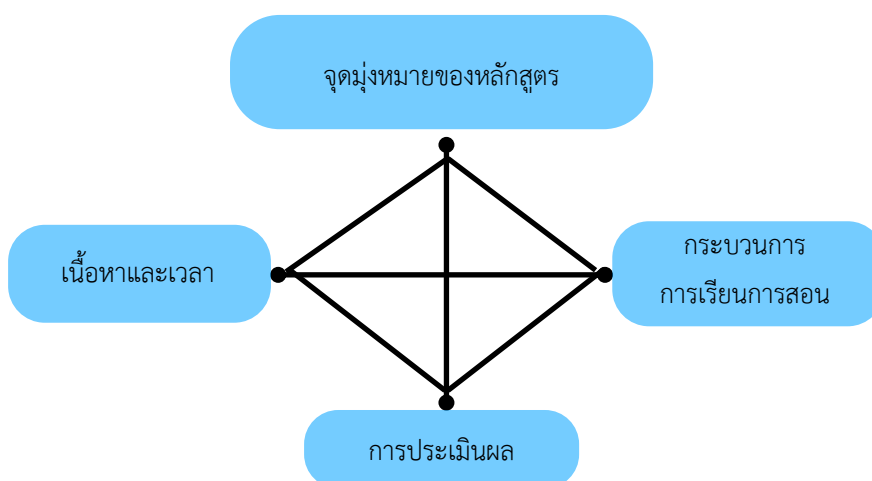
4. รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่รับผิดชอบงานด้านภาษาจีนของโรงเรียนที่มีหน้าที่ ดูแลงานด้านวิชาการหรืองานด้านภาษาจีนของโรงเรียนโดยตรง

5. ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นผู้สนับสนุนและกำหนดเชิงนโยบายและเป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียน การสอนภาษาจีนของโรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เลือกใช้กรอบแนวคิดของทาบ (Taba, 1962) ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือการกำหนดจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งศึกษาจากสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ
2. เนื้อหาและเวลาเรียน คือ การจัดวางและกำหนดเนื้อหาที่ชัดเจนและเวลาเรียนให้สอดคล้องกัน เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
3. กระบวนการเรียนการสอน คือ การนำหลักสูตรที่วางไว้มาลงมือปฏิบัติจริงผ่านประสบการณ์ การเรียนรู้โดยครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. การประเมินผล คือ การประเมินผลและตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตรและตัวผู้เรียน

แผนภูมิที่ 2 องค์ประกอบของหลักสูตรตามกรอบแนวคิดของทาบ (Taba, 1962)

ที่มา: Brady, Curriculum Development (Prentice Hall of Australia, 1995, p. 81)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ภาษาจีน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศรวม 3 หลักสูตร ตามสภาพการเปิดสอนภาษาจีนในประเทศไทย ซึ่งโรงเรียนสามารถเลือกใช้ แต่ละหลักสูตร ให้เหมาะสมกับสภาพการเปิดสอนภาษาจีนของตนได้ ประกอบด้วย 1) หลักสูตรภาษาจีน 12 ปี

(ป.1 - ม.6) สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนปลาย 2) หลักสูตรภาษาจีน 6 ปี (ม.1 - ม.6) สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) หลักสูตรภาษาจีน 3 ปี (ม.4 - ม.6) สำหรับโรงเรียนที่เริ่มเปิดสอนภาษาจีนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Academic Affairs and Educational Standards Bureau, Office of Basic Education Commission, Ministry of Education, 2013) โดยเอกสารตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ภาษาจีนทั้ง 3 หลักสูตรดังกล่าวในการนำไปใช้จะต้องมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นในแต่ละสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งในระดับภูมิภาคนั้นยังไม่ได้มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์และจุดเด่นของพื้นที่นั้น ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำขึ้นนั้นมีเนื้อหาบางส่วนที่ไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนและระดับของผู้เรียน ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน จึงเป็นที่มาให้ศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนจังหวัดกระบี่ ตรัง สตูล และสุราษฎร์ธานี พร้อมกับผู้ทรงคุณวุฒิได้จัดทำหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของภูมิภาคภาคใต้ให้มีทิศทาง ที่เป็นเอกภาพและสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของภาคใต้ได้อย่างชัดเจน

จุดเด่นของหลักสูตร

จากการวิเคราะห์หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ โดยเทียบเคียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK และ หลักสูตรภาษาจีนสำหรับนานาชาติของสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียน จากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 55 คน พบว่า

1. หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ มีการจัดทำตรงตามกรอบแนวคิดของทาบ (Taba, 1962) คือ มีจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรชัดเจน อีกทั้งโรงเรียนสามารถนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปปรับใช้ตามสภาพของโรงเรียน ลักษณะของรายวิชาและ ระดับความรู้ของผู้เรียนได้อย่างเป็นอิสระและไม่มีข้อจำกัดมากเกินไปสามารถยืดหยุ่นได้ตามสภาพจริงของ โรงเรียนที่นำไปใช้ กล่าวคือ หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ มีการกำหนดระดับความรู้ของผู้เรียนก่อนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงสุดถึงการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 4 สำหรับโรงเรียนที่มีการเปิดสอนภาษาจีนอย่างเข้มข้นหรือการเปิดสอนภาษาจีนเป็นห้องเรียนพิเศษและในโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาแผนภาษาจีนนั้นมีการกำหนดการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 3 ซึ่งเป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถนำผลการวัดระดับนี้ไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การขอทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อในต่างประเทศหรือสามารถนำไปประกอบอาชีพได้และหลักสูตรได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของผู้เรียนก่อนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ที่การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 2 ซึ่งเป็นเกณฑ์อันพึงประสงค์ทั่วไปที่ผู้เรียนในแผนวิชาภาษาจีนควรได้รับ โดยจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้รับการตักเตือนจากการประชุมและเสวนาครูผู้สอนภาษาจีนในการจัดทำแนวทางการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาภูมิภาคภาคใต้

เกณฑ์วัดระดับความรู้ข้างต้นเป็นแนวทางสำคัญที่ทำให้โรงเรียนต่าง ๆ และครูผู้สอนสามารถยึดเป็นแนวปฏิบัติเดียวกันเพื่อให้ผู้เรียนมีระดับความรู้ที่เท่ากัน ไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนประจำจังหวัด ประจำอำเภอหรือโรงเรียนในเขตรอบนอก อันเป็นปัญหาหนึ่งของความหลากหลายและความแตกต่างของทรัพยากรทางการเรียนรู้และความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่แตกต่างกัน ซึ่งได้ผลสรุปจากการลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์กับกลุ่มโรงเรียนตัวอย่าง (Kaewbut, 2020) ซึ่งวิธีการวัดประเมินผลดังกล่าวเป็นการสร้างความเป็นเอกภาพของการเรียนภาษาจีนในภูมิภาคภาคใต้ ทำให้โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้เรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งการจัดสอบวัดระดับภาษาจีนนั้นอาจเป็นการทดสอบเสมือนจริงโดยโรงเรียนหรือครูผู้สอนเป็นผู้จัดสอบให้เพื่อวัดระดับความรู้ของผู้เรียน สำหรับผู้เรียนที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมการทดสอบวัดระดับภาษาจีนที่จัดสอบโดยสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีน (HANBAN) ศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีนในแต่ละจังหวัดก็พร้อมที่จะให้การสนับสนุนในการติดต่อประสานงานให้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่และในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรได้มีความร่วมมือการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK กับศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีน สถาบันขงจื่อ/ห้องเรียนขงจื่อและมหาวิทยาลัยในพื้นที่ต่าง ๆ

2. เนื้อหาของหลักสูตรมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ มีการจัดวางโครงสร้างและขอบเขตของวงคำศัพท์หลักภาษาและสถานการณ์ในการสื่อสารไว้อย่างชัดเจนอันเป็นเนื้อหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน เช่น

2.1 การปรับพื้นฐาน มีวงคำศัพท์จำนวน 150 คำ กรอบจำนวนอักษรจีน 80 ตัวอักษรระบบสัทอักษรจีน และประโยคสนทนาพื้นฐาน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทั้งหมดมาปรับใช้ได้อย่างน้อยร้อยละ 50 เทียบเท่ากับความรู้ HSK ระดับ 1

2.2 ระดับต้น 1 มีวงคำศัพท์จำนวน 300 คำ กรอบจำนวนอักษรจีน 150 ตัวอักษร หลักภาษาจีนพื้นฐาน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทั้งหมดมาปรับใช้ได้อย่างน้อยร้อยละ 50 เทียบเท่ากับความรู้ HSK ระดับ 2

ระดับต้น 2 มีวงคำศัพท์จำนวน 300 คำ กรอบจำนวนอักษรจีน 150 ตัวอักษร หลักภาษาจีนพื้นฐาน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทั้งหมดมาปรับใช้ได้อย่างน้อยร้อยละ 70 เทียบเท่ากับความรู้ HSK ระดับ 2

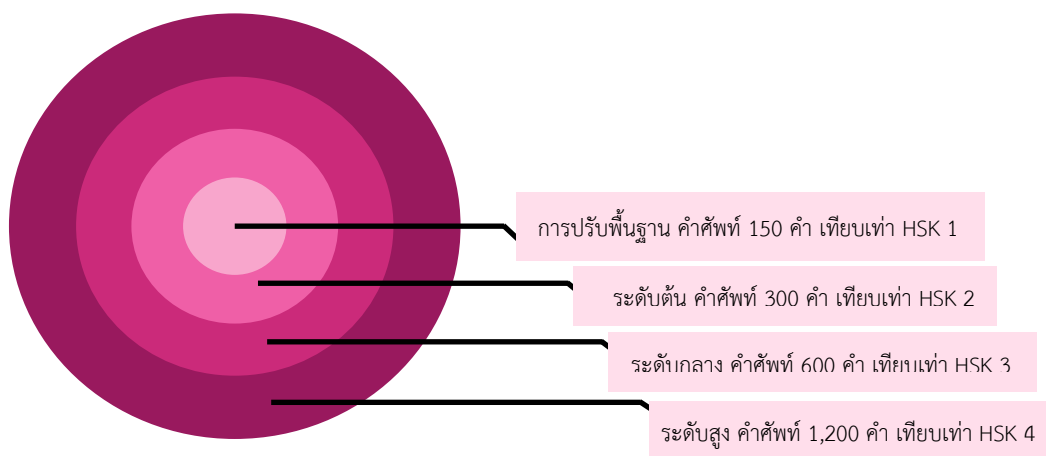
2.3 ระดับกลาง 1 มีวงคำศัพท์จำนวน 600 คำ กรอบจำนวนอักษรจีน 300 ตัวอักษร หลักภาษาจีนระดับกลาง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทั้งหมดมาปรับใช้ได้อย่างน้อยร้อยละ 50 เทียบเท่ากับความรู้ HSK ระดับ 3

ระดับกลาง 2 มีวงคำศัพท์จำนวน 600 คำ กรอบจำนวนอักษรจีน 300 ตัวอักษร หลักภาษาจีนระดับกลาง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทั้งหมดมาปรับใช้ได้อย่างน้อยร้อยละ 70 เทียบเท่ากับความรู้ HSK ระดับ 3

2.4 ระดับสูง 1 มีวงคำศัพท์จำนวน 1,200 คำ กรอบจำนวนอักษรจีน 600 ตัวอักษร หลักภาษาจีนระดับกลาง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทั้งหมดมาปรับใช้ได้อย่างน้อยร้อยละ 50 เทียบเท่ากับความรู้ HSK ระดับ 4

ระดับสูง 2 มีวงคำศัพท์จำนวน 1,200 คำ กรอบจำนวนอักษรจีน 600 ตัวอักษร หลักภาษาจีนระดับกลาง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทั้งหมดมาปรับใช้ได้อย่างน้อยร้อยละ 70 เทียบเท่ากับความรู้ HSK ระดับ 4

นอกจากนี้ วงคำศัพท์ หลักภาษา และสถานการณ์ในการสื่อสารในทุกระดับความรู้มีการระบุไว้ในเล่มหลักสูตรอย่างชัดเจน โรงเรียนหรือครูผู้สอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและระดับความรู้ของผู้เรียนได้อย่างสะดวก อีกทั้งยังสามารถนำมาเป็นตัวเทียบเคียงถึงจำนวนและขอบเขตของวงคำศัพท์ในการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 1 - 4 ได้ ซึ่งวงคำศัพท์เป็นการขยายวงแบบทับซ้อนคือ คำศัพท์ใหม่กึ่งหนึ่งมาจากคำศัพท์ในระดับก่อนหน้า (ดังแผนภูมิที่ 3) โดยเนื้อหาของหลักสูตรได้จากการคิดวิเคราะห์และตกลงร่วมกันในที่ประชุมและเสวนาครูผู้สอนภาษาจีนภูมิภาคใต้ที่ร่วมกันยกร่างหลักสูตร อีกทั้งในการจัดทำเนื้อหาของหลักสูตรยังมีการจัดทำให้สอดคล้องกับหลักสูตรภาษาจีนนานาชาติของสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) ด้วย

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างวงคำศัพท์ของหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้

3. หลักสูตรมีความเป็นปัจจุบัน เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานการณ์ปัจจุบัน พบว่าการเปิดสอนภาษาจีนในโรงเรียนรัฐบาลมีวงขยายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการพบว่า มีโรงเรียนในสังกัดเปิดสอนภาษาจีนจำนวนมากถึง 952 แห่งทั่วประเทศ (Kaewbut & Nithara, 2016) โดยความต้องการของผู้เรียนจากการสำรวจเรื่องประโยชน์จากการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK พบว่า ผู้เรียนมีแรงจูงใจดังนี้ 1) แรงจูงใจเชิงสังคม (Integrative motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมและกลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมภาษาหรือเป้าหมายหรือหมายถึงแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายใน (Intrinsic motivation) และ 2) แรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์ (Instrumental motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่ต้องการใช้ประโยชน์จากการเรียนภาษานั้น ๆ เช่น เพื่อต้องการนำไปประกอบอาชีพ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาต่อ เป็นต้น หรือหมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายนอก (extrinsic motivation) ซึ่งผลของการสำรวจพบว่าผู้เรียนมีแรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์มากถึงร้อยละ 76.81 (Kaewbut, 2019) สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีความคาดหวังกับหลักสูตรภาษาจีนที่ตนเองกำลังศึกษาซึ่งหลักสูตรควรเป็นแกนกลางหรือแนวทางที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ การสอบวัดระดับภาษาจีนได้อย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้นซึ่งหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ มีการจัดทำเนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK และออกแบบไว้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนนั้นยังเป็นปัจจุบัน

เอื้อต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การสอบวัดระดับภาษาจีนได้ตามระดับความรู้และขีดความสามารถของผู้เรียนเอง

4. หลักสูตรสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของความเข้มแข็งด้านภาษาจีนในภูมิภาคภาคใต้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งโครงสร้างของหลักสูตรมีการนำเอาจุดเด่นของภูมิภาคภาคใต้ คือ เป้าหมายของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาแล้ว ผู้เรียนส่วนหนึ่งศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริการและการท่องเที่ยวและผู้เรียนส่วนหนึ่งใช้ภาษาจีนในการประกอบอาชีพด้านการบริการและการท่องเที่ยว ซึ่งงานดังกล่าวเป็นจุดเด่นที่สำคัญของภูมิภาคภาคใต้และถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ โดยสะท้อนให้เห็นจากกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ภาษาจีนในบริบทงานบริการและการท่องเที่ยวของภูมิภาคภาคใต้

5. โครงสร้างของการจัดทำหลักสูตรเอื้อต่อการนำไปประยุกต์ใช้ กล่าวคือ หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ มีการออกแบบตัวอย่างกิจกรรมประกอบการเรียนรู้มากถึง 10 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริการและการท่องเที่ยว 2) วัฒนธรรม 3) ทักษะภาษา 4) อาหารและสุขภาพ 5) เศรษฐกิจพอเพียง 6) สิ่งแวดล้อม 7) ค่านิยม 12 ประการ 8) การค้าและธุรกิจ 9) ภาษาจีนในชีวิตประจำวัน และ 10) เทคโนโลยี ซึ่งในกิจกรรมแต่ละด้านมีตัวอย่างกิจกรรมย่อยอีก 5 กิจกรรม รวมทั้งสิ้น 50 กิจกรรม โดยโรงเรียนหรือครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ประยุกต์ใช้กับโรงเรียนที่เปิดวิชาภาษาจีนเป็นวิชาแผน วิชาเลือก วิชาเพิ่มเติม วิชาชุมนุม และกิจกรรมค่ายภาษาจีนได้อย่างอิสระและสะดวกมากยิ่งขึ้น (Kaewbut, 2020) เป็นการเอื้ออำนวยให้กับโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาภาษาจีนในลักษณะวิชาที่หลากหลาย

จุดบกพร่องของหลักสูตร

1. หลักสูตรไม่ครอบคลุมถึงระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งหากโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้นจะเลือกใช้หลักสูตรนี้เป็นแกนกลางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้าง วงคำศัพท์ หลักภาษาและสถานการณ์การสื่อสารอาจไม่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ลักษณะรายวิชาหรือระดับความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นข้อบกพร่องหนึ่งที่น่าจะเป็นช่องว่างให้เกิดความไม่เป็นเอกภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในภูมิภาคภาคใต้

2. การจัดทำหลักสูตรยังไม่ครอบคลุมถึงจังหวัดในเขตภาคใต้ตอนบน ซึ่งในการจัดทำหลักสูตรควรมีความร่วมมือในภาพรวมของทั้งภูมิภาค ซึ่งศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในเขตภาคใต้ตอนบน ควรมีส่วนร่วมในการยกร่างหลักสูตรการเสนอถึงปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของภูมิภาคภาคใต้ และสภาพทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในพื้นที่ของตนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำ

และการนำใช้หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ อย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

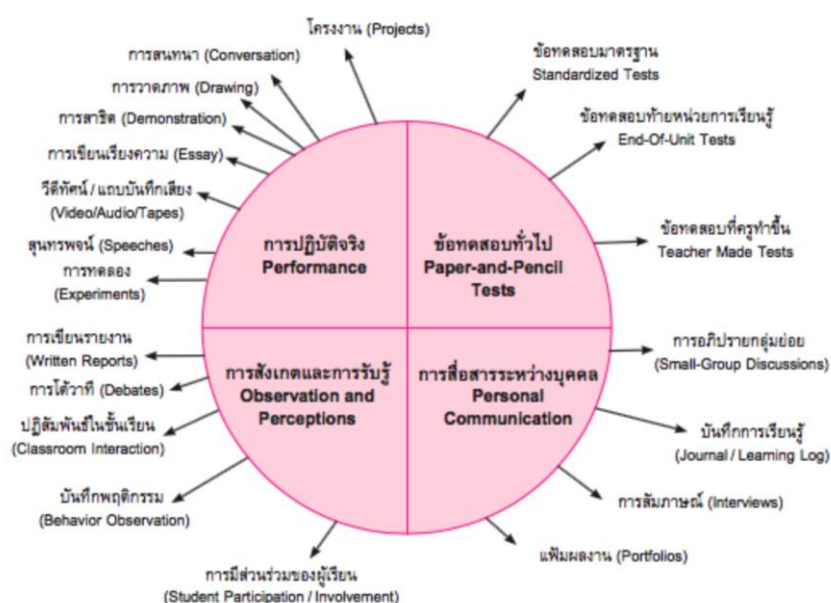
อภิปรายผล

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความชัดเจนคือ 1) ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสารได้ 2) สามารถสอบผ่านการวัดระดับภาษาจีน HSK ได้ไม่ต่ำกว่าระดับ 2 ถึงระดับ 4 หรือสามารถสอบความถนัดทางภาษาจีน PAT7.4 ได้ผลคะแนนไม่ต่ำกว่า 100 คะแนน 3) สามารถนำผลการเรียนหรือผลการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้ 4) สามารถใช้ภาษาจีนพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ และ 5) สามารถใช้ภาษาจีนเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้วยตัวเองได้ ซึ่งจุดมุ่งหมายดังกล่าวของหลักสูตรได้มาจากเสียงสะท้อนและการให้ข้อมูลจากครูผู้สอนที่เข้าร่วมร่างหลักสูตรซึ่งครูผู้สอนในแต่ละพื้นที่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด ทำให้ทราบถึงความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่อย่างแท้จริง และข้อมูลดังกล่าวได้มีการตกลงร่วมกันในภาพรวมเพื่อหาแนวทางการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เป็นเอกภาพเดียวกันทั้งภูมิภาค ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ (Taba, 1962)

2. เนื้อหาและเวลาเรียน มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงวงคำศัพท์ หลักภาษาและสถานการณ์ต่าง ๆ ในการสื่อสาร โดยยึดตามตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่มีองค์ประกอบสาระการเรียนรู้รวม 4 ด้าน คือ 1) ภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) ภาษาและวัฒนธรรม 3) ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และ 4) ภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Ministry of Education, 2008) และหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ยังได้มีการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนคือ การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK โดยจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรภาษาจีนสำหรับนานาชาติของสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และมีการจัดวางระยะเวลาในการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 3 ปีการศึกษา คือ หนึ่งช่วงชั้นของระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้เรียนมีเวลามากพอในการสร้างกระบวนการการเรียนรู้

3. กระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ เน้นการให้โรงเรียนหรือครูผู้สอนสามารถนำแนวทางและเนื้อหาในหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีและเป็นอิสระและสะดวกมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างเป็นอิสระตามบริบทของตนเอง

4. การประเมินผลตลอดหลักสูตรของหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ ยึดตามการประเมินผลข้อทดสอบมาตรฐาน (Standardized tests) คือ การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ซึ่งเป็นข้อสอบมาตรฐานทางภาษาจีนที่มีการยอมรับในวงกว้าง ซึ่งผู้เรียนที่จบหลักสูตรจะต้องสอบผ่านการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ไม่ต่ำกว่าระดับ 2 ถึงระดับ 4 โดยการใช้การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewbut, (2019) ที่กล่าวถึงแรงจูงใจของผู้เรียนภาษาจีนในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญเชิงประโยชน์มากกว่าเชิงสังคม คือการนำผลการทดสอบไปใช้ประโยชน์ในการยื่นขอทุนการศึกษา ศึกษาต่อหรือทำงาน และในการประเมินผลอื่น ๆ ได้ยึดตามตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ดังแผนภูมิที่ 4)

ปรับจากแผนภูมิของ Heartland AEA (อ้างถึงใน Helena Curtain 2000)

แผนภูมิที่ 4 แผนภูมิการประเมินผลตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, (2556)

จากการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของทาบาบบว่า หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ เป็นไปตามหลักการในการจัดทำหลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์และเหมาะสมกับบริบทของภูมิภาคภาคใต้

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภูมิภาคภาคใต้ มีจุดเด่นที่สำคัญ คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายเหมาะสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนหรือครูผู้สอนในลักษณะวิชาที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนทุกขนาด อีกทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวยังเป็นเครื่องมือหนึ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจเรียนภาษาจีนผ่านกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถฝึกภาษาไปพร้อมกับ การปฏิบัติอื่น ๆ ทำให้การเรียนภาษาจีนมีความแปลกใหม่และหลากหลายกว่าการเรียนในชั้นเรียนปกติทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewbut, (2020) ที่กล่าวถึงความสนใจของผู้เรียนภาษาจีนที่เพิ่มมากขึ้นจากกิจกรรมเสริมต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. หลักสูตรควรมีการขยายผลไปถึงระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการเรียนรู้และหลีกเลี่ยงปัญหาการเริ่มเรียนใหม่หรือเรียนซ้ำในเนื้อหาเดิม เช่น ระดับประถมศึกษาเรียนเรื่องสัทอักษรจีนและพื้นฐานอักษรจีนในระดับมัศึกษาก็ยังคงเรียนเรื่องสัทอักษรจีนและพื้นฐานอักษรจีน อันเป็นเหตุมาจากการจัดทำหลักสูตรและการนำใช้หลักสูตรที่ไม่ต่อเนื่องหรือไม่ได้เป็นโครงสร้างหลักสูตรเดียวกัน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดความเป็นเอกภาพและมีแนวทางการพัฒนาร่วมกันตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา

2. การจัดทำหลักสูตรควรให้ครอบคลุมถึงจังหวัดในเขตภาคใต้ตอนบน เพื่อแนวทางการพัฒนาในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งสภาพทั่วไปและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของจังหวัดในเขตภาคใต้ตอนบนอาจมีประเด็นที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นข้อมูลหนึ่งในการจัดทำหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. การนำใช้หลักสูตรนอกจากศูนย์เครือข่ายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดกระบี่ ตรัง สุราษฎร์ธานี และสตูล ที่เป็นแกนนำในการส่งเสริมให้โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายฯ นำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนนำร่องแล้ว ควรส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาอื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้กับหลักสูตรสถานศึกษาของตนเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในภูมิภาคภาคใต้ที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันขงจื้อแห่งมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

เอกสารอ้างอิง

- Academic Affairs and Educational Standards Bureau, Office of Basic Education Commission, Ministry of Education. (2013). *Indicators and chinese language learning strands following the basic education core curriculum 2008 in learning area of foreign languages*. Bangkok: Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel Printing House.
- Boonsong, K. (2008). *Curriculum development and teaching development* [Mimeograph]. Phetchaburi: Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University.
- Brady, L. (1995). *Curriculum development, 5th edn*. Sydney: Prentice-Hall.
- Bua-Sri, T. (1999). *Curriculum theories: design and development*. Bangkok: Tanathach Printing House.
- Kaewbut, P. & Nitnara A. (2016). The current situation and development guidelines of the Chinese instruction in public schools. In J. Sanchai (Ed.), *Proceeding of the 8th National Academic Conference: "Research and Innovation for Globalization"* (pp. 70). Phuket: Phuket Rajabhat University.
- Kaewbut, P. (2020). *Research report for a study of guideline of high school Chinese curriculum construction in southern Thailand*. Surat Thani: Prince of Songkla University.
- Kaewbut, P. (2019). Language policy to distribute Chinese and culture via HSK test. *Phranakhon Rajabhat Research Journal (Humanities and Social Sciences)*. 14(2), 307 - 325.
- Kaewbut, P. (2020). Students' attention to the additional activities outside the Chinese class: case study of students that study Chinese Prince of Songkla University, Surat Thani Campus. *Srinakharinwirot Research and Development (Journal of Humanities and Social Sciences)*. 12(23), 27 - 38.

Ministry of Education. (2008). *The basic education core curriculum 2008*. Bangkok: Printing Cooperative of Thailand.

Srisa-ard, B. (2003). *The development of the curriculum and curriculum research*. Bangkok: Suveeriyasart Press.

Taba, H. (1962). *Curriculum development: theory and practice*. New York: Harcourt Brace.